

Raadsvoorstel

Raadsvergadering Debat en Beslút	: 05 oktober 2022
Petear	: 19 september 2022
Agendapunt	: 2.1
Nummer	:
Datum voorstel	: 22 augustus 2022
Onderwerp	: Meerjarenprogramma Kunstwerken 2022-2030
Zaaknummer	: Z.699832
Portefeuillehouder	: mw. L. Boelsma

Voorstel:

1. het geactualiseerde/geïndexeerde meerjarenprogramma onderhoud en vervangingen (MJP) kunstwerken vast te stellen;
2. het onderhoudsniveau kunstwerken te handhaven op niveau gemiddeld;
3. Uitbreiding van de vaste formatie kunstwerkbeheerder (1 fte) en projectkosten vervangingsopgave mee te nemen bij de integrale afweging van de programmabegroting 2023-2026.
4. de verhoging van de jaarlijkse storting in de voorziening groot onderhoud kunstwerken €310.000,- mee te nemen bij de integrale afweging van de programmabegroting 2023-2026.

Inleiding

Op dit moment bezit gemeente De Fryske Marren 229 civieltechnische objecten. Dit zijn 194 bruggen, 26 duikers, 6 tunnels, 2 sluizen en 1 viaduct. In gemeente De Fryske Marren wordt jaarlijks een aanzienlijk budget besteed aan de instandhouding van de civiele kunstwerken. De huidige leeftijd van een groot aantal kunstwerken is nu zodanig dat de komende jaren met name het groot onderhoud en vervangingen zich steeds meer aandienen en de bestaande middelen daarom niet meer voldoende zijn.

Dit is ook een aanleiding voor het opstellen van een nieuw meerjarenplan kunstwerken (MJP). Het plan vindt u in bijlage 1. In verband met verschillende financiële structuren, is dit plan onderverdeeld in groot onderhoud (MJOP) en de vervangingsopgave. Waarbij groot onderhoud ten laste van de voorziening komt en vervangingen een investering met afschrijving betekent. Met betrekking tot de vervangingsopgave komen we met afzonderlijke voorstellen en besluitvorming.

Beoogd resultaat

De kunstwerken leveren een belangrijke bijdrage aan de beleids- en strategische doelen van de gemeente. Het is daarom noodzakelijk om de kunstwerken planmatig en duurzaam in stand te houden op het gewenste kwaliteits- en veiligheidsniveau en waar nodig tijdig te vervangen. Dit tegen minimale kosten op langere termijn, waardoor er geen onomkeerbare schade en daarmee kapitaalvernietiging plaatsvindt.

Argumenten, risico's en eventuele beheersmaatregelen

1. *De gemeente heeft zich als goed beheerder van de aan haar toevertrouwde kapitaalgoederen op te stellen.*

De gemeente heeft als beheerder de wettelijke verplichting de kunstwerken goed te onderhouden en de financiën van het beheer op orde te hebben. Wanneer het MJP civiele kunstwerken niet vastgesteld wordt, voldoet de gemeente niet aan haar verantwoordelijkheden ten aanzien van veiligheid, aansprakelijkheid en zorgplicht. Aanvullend worden duurzaamheids- en circulariteitseisen niet gerealiseerd.

2. *Handhaven onderhoudsniveau Gemiddeld*

Eind 2019 heeft de raad het beleidsplan kunstwerken 2020-2023 met onderhoudsniveau 'gemiddeld' vastgesteld. Handhaven van dit niveau geeft een goede prijs-kwaliteitsverhouding. In tegenstelling tot het niveau 'wettelijk minimum / laag', voorkomt het huidige niveau kapitaalvernietiging en onveilige situaties. Kapitaalvernietiging ontstaat onder andere wanneer bij onvoldoende budget het noodzakelijke onderhoud op de lange baan wordt geschoven. Daarmee lopen de kosten van de maatregelen op langere termijn over het algemeen sterk op. Bij tijdig ingrijpen is veelal een minder ingrijpende onderhoudsmaatregel nodig dan wanneer de kwalitatieve veroudering verder heeft doorgezet en een meer ingrijpende (duurdere) maatregel nodig is. Kapitaalvernietiging wordt voorkomen door tijdig de juiste onderhoudsmaatregelen toe te passen.

3. Organisatie beheer, onderhoud en vervanging kunstwerken

Beheerfunctie (uitbreiding formatie 1 fte)

Om het beheer en onderhoud van onze kunstwerken en daarmee onze wettelijke verplichtingen niet in gevaar te brengen, is het van belang om de basicapaciteit op orde te hebben. Het niet meegroeien van de organisatie met het ontstane areaal vanuit de fusie levert nu knelpunten op. Gemeente De Fryske Marren is namelijk de vijfde gemeente van Nederland met een behoorlijk te beheren oppervlakte openbare ruimte. Voor het thema kunstwerken is de rol van beheerder niet ingevuld, waardoor er niet voldoende aandacht is voor het bijhouden van areaalinformatie in het beheersysteem en het maken van onderhoudsplannen. Hierdoor loopt aanbesteding van onderhoud zowel aan de buitendienstteams als aannemerij vertraging op. Bij de vervangingsopgave heeft de beheerder de coördinerende rol bij het tot stand komen van projectscope en opdrachtverstrekking.

Vervanging kunstwerken (VAT kosten)

VAT kosten betreffen kosten welke gemaakt worden bij Voorbereiding, Advies en Toezicht op projecten. Om alle projecten en onderhoudswerken goed voor te bereiden en te begeleiden in de uitvoering, is intern onvoldoende capaciteit beschikbaar. Daarom moeten we inhuurkrachten aanstellen voor één of meerdere projecten. Daarnaast verwachten we extra kosten voor detailonderzoeken per kunstwerk.

4. Verhogen jaarlijkse storting voorziening groot onderhoud kunstwerken

Voor het groot onderhoud van de kunstwerken hebben we een voorziening ingesteld.

Het doel van de voorziening is de onderhoudskosten gelijk te maken en te voorkomen dat er pieken ontstaan in de begroting. Met een MJP voor de periode 2022-2030 wordt voldaan aan de het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De BBV stelt hierover onder meer het volgende:

- Lasten van groot onderhoud kunnen in het jaar van ontstaan ten laste van een vooraf gevormde voorziening worden gebracht (artikel 44 lid 1c BBV). Een dergelijke voorziening wordt door de raad gevormd, op grond van de financiële verordening artikel 212 Gemeentewet, om de lasten groot onderhoud over meerdere begrotingsjaren te egaliseren.
- De hoogte van de periodieke toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van een recent (meerjarig) beheerplan. Hiermee zorgen we ervoor dat de lasten gelijkmatig worden verdeeld over een langere periode. Hoe langer de gehanteerde periode waarover de jaarlijkse storting wordt berekend, bijvoorbeeld een periode van 10 jaar, hoe meer er sprake is van het egaliserende karakter van de voorziening. De toevoeging moet minimaal gebaseerd zijn op de onderhoudslasten die in het meerjarenplan zijn opgenomen voor het begrotingsjaar (t) plus de drie jaren van de meerjarenraming (t+1, t+2, t+3).

Er zijn verschillende zaken die bijdragen aan een nieuwe berekening van de benodigde middelen:

- Er is meer inzicht verkregen in de werkelijke onderhoudstoestand van het areaal.
- De noodzakelijke storting aan de voorziening wordt, gelijktijdig met het onderhoudsbeleid, (levenscyclusbeheer) eens in de 4 á 5 jaar opnieuw berekend. In de periode van 20 jaar vindt dus meerdere malen een actualisatie plaats van het MJOP en de storting.
- De eenheidsprijzen (grondstoffen en maakkosten) worden geïndexeerd. Dit vanwege de explosief gestegen kosten de laatste twee jaren.

Beleid- en regelgeving

- Gemeentelijk Beleidsplan kunstwerken 2020-2023.
- Gemeentelijke Ambities Duurzaam 2030.
- Wegenwet.
- Woningwet (Bouwbesluit).
- Bouwbesluit AMvB 2012 + 2018.
- CE-markeringen.
- NEN8700.

Financiën

Inleiding

De middelen voor zowel groot onderhoud als vervanging van kunstwerken worden via het reguliere proces van aanvragen voor de perspectiefnota aangevraagd. Door onzekerheden over het financieel perspectief, is ervoor gekozen de nieuwe aanvragen voor 2023 en volgende jaren op te nemen in de begroting 2023-2026 in plaats van de perspectiefnota. Het doorschuiven van de besluitvorming over de aanvragen naar de begrotingsbehandeling, betekent dat er een integrale afweging van alle aanvragen kan plaatsvinden binnen de dan beschikbare financiële ruimte.

Financiële consequenties herijkt MJOP in relatie tot de voorziening kunstwerken

Voor het groot onderhoud aan de kunstwerken voor de komende tien jaar (2023 -2032) is gemiddeld € 455.637 per jaar nodig. Er wordt jaarlijks een bedrag ter grootte van € 200.915 toegevoegd (dotatie) vanuit de exploitatie aan de voorziening kunstwerken. Bij de vaststelling van het beleidsplan en MJOP in 2019 was al voorzien dat er in 2024 een extra dotatie noodzakelijk zou zijn. Door voornoemde inspectieresultaten, nadere onderzoeken en hogere onderhoudskosten blijkt nu dat deze storting niet voldoende is om het noodzakelijke meerjaren onderhoud te kunnen uitvoeren. Als gevolg hiervan is een extra verhoging van de jaarlijkse storting noodzakelijk voor de jaren 2023 tot en met 2025 van € 310.000,-. Vanaf 2026 loopt de extra dotatie terug naar € 175.000,- per jaar. De storting aan de voorziening wordt, samen met het onderhoudsbeleid en het MJOP, in 2024 opnieuw geactualiseerd.

Het verloop van de voorziening grootonderhoud kunstwerken ziet er als volgt uit:

jaar	stand 1 jan	dotatie	dotatie 2024	extra dotatie	totale dotatie	onttrekking	stand 31 dec
2022	499.546	200.915	-	-	200.915	344.640	355.821
2023	355.821	200.915	-	310.000	510.915	736.231	130.505
2024	130.505	200.915	45.000	310.000	555.915	477.092	209.328
2025	209.328	200.915	45.000	310.000	555.915	759.425	5.818
2026	5.818	200.915	45.000	175.000	420.915	422.809	3.924
2027	3.924	200.915	45.000	175.000	420.915	302.596	122.243
2028	122.243	200.915	45.000	175.000	420.915	501.202	41.956
2029	41.956	200.915	45.000	132.000	377.915	144.216	275.655
2030	275.655	200.915	45.000	132.000	377.915	651.844	1.726
2031	1.726	200.915	45.000	132.000	377.915	144.321	235.320
2032	235.320	200.915	45.000	132.000	377.915	416.636	196.599

Financiële consequenties vervangingen en reconstructies in relatie tot de investeringen

Voor de onderstaand weergegeven benodigde middelen wordt er per brug of verzameling bruggen een voorstel ingediend ter integrale afweging bij de programmabegroting 2023-2026.

Meerjarenprogramma vervangingen uitvoering 2023-2030					
Type kunstwerk/jaar	2023	2024	2025	2026	2027-2030
Kleine houten bruggen	€ 145.000	€ 140.000	€ 155.000	€ 170.000	€ PM
Vaste verkeersbruggen	€ 1.265.000	€ 490.000	€ 735.000	€ PM	€ PM
Beweegbare verkeersbruggen	€ 1.326.000	€ 350.000	€ PM	€ PM	€ PM
Totaal kosten	€ 2.736.000	€ 980.000	€ 890.000	€ 170.000	€ PM

Extra VAT-kosten	€ 50.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 0
Totaal lasten	€ 2.786.000	€ 1.055.000	€ 965.000	€ 245.000	€ PM
Toegekende budgetten	€ 740.000	€ 230.000	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal extra aan te vragen budget	€ 2.046.000	€ 825.000	€ 965.000	€ 245.000	€ PM

Financiële consequenties uitbreiding formatie ten behoeve van kunstwerken beheerder

Salarisschaal: 9

Bedrag structureel per jaar: € 78.201,-

Duurzaamheid

Bij de totstandkoming van meerdere ramingen is rekening gehouden met de gemeentelijke ambities met betrekking tot duurzaamheid. Per project zal een precieze duurzaamheidsparagraaf worden opgenomen.

Overheidsparticipatie

Bij de totstandkoming van meerdere ramingen is rekening gehouden met wensen uit de omgeving. Bij de grote vervangingsprojecten nemen we de wensen mee en verwerken deze in een raadsadvies. Zodat de raad dit mee kan nemen bij de integrale afweging van de programmabegroting 2023-2026.

Communicatie

Alle besluiten en onderliggende stukken worden via Officiële bekendmakingen gepubliceerd op www.overheid.nl en via de gemeentelijke kanalen zoals de website en het gemeentelijk katern Tusken de Marren.

Vervolg en evaluatie

Met betrekking tot de projecten en middelen rapporteren en evalueren we via de reguliere planning en control cyclus. In 2024 en vervolgens in 2028 gaan wij de meerjaren onderhoudsprognose en de storting aan de voorziening actualiseren en ter vaststelling voorleggen aan de raad.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

Bijlage 1 MJP Kunstwerken 2020-2030

Bijlage 2 TNO-2021-R10440-vs2

Bijlage 3 MJOP 2023-2033

Bijlage 4 Rapport onderzoek processen en organisatie Unafact

Bijlage 5 Verloop voorziening grootonderhoud kunstwerken 2022-2032

Burgemeester en wethouders van De Fryske Marren,

gemeentesecretaris,
Ditta Cazemier

burgemeester,
Fred Veenstra